

BUTLLETÍ DE LA COLÒNIA I VILA DE FORCALL

Bisgarçis

ANY XLIX

Nº 306

PRIMAVERA 2010

DIPÒSIT LEGAL: B. 12.028-70

"El Fira Ibero Romana"

La nimfa del bosc va ocupar un lloc destacat a la fira al costat de les àligues i els mussols.

Foto: Conxita Cardona

EDITORIAL

■ VACAS MUY FLACAS

Ya la Biblia advierte que después de siete años de vacas gordas, vendrán siete años de vacas flacas. José supo ahorrar primero para distribuir durante la carestía y le valió ser ministro del Faraón. Hoy no habría tenido este cargo, principalmente porque las elecciones son cada 4 años y pocas veces los líderes miran más allá de esa fecha... Primera lección, deberíamos alargar el tiempo de elecciones por lo menos a siete años.

Sobre el tema de economía lo peor no son sólo los de casa, es que ni los premios Nobel llegan a ponerse de acuerdo ni acierten tanto en pronóstico, como en diagnóstico y menos en como superar la situación. Lo que dicen hoy, se cambia mañana... y el ciudadano con la sensación de que al final siempre ganan los mismos y siempre pagan los mismos. ¿Si el dinero no se destruye quién se lo ha quedado?

Si no fuera porque hay muchos españoles que lo están pasando muy mal, nuestro panorama nacional más bien se parece a una charlotada. Cada uno a su aire y conveniencia en un sálvese quien pueda mientras arañamos unos votos. Porque un aspecto deplorable de nuestros partidos políticos son las declaraciones y votaciones según sondeos. Mirando a las encuestas más que al bien común y por descontado no aplicándose ninguna de las medidas que imponen al ciudadano

de a pie. Antes de revisar las pensiones... ¿no deberían sus señorías reducir sus ventajosísimas condiciones de jubilación que se han votado para ellos? Luego gastamos chorros de tinta tratando de entender ¿por qué el pueblo no vota?

Me pregunto porqué nadie nos trata como "homo sapiens sapiens", es decir como seres que podemos aprender. Que nos digan la verdad, que nos expliquen las posibles soluciones y las dudas y los fallos... todos los países han cometido errores... todos sabemos que no siempre hemos tomado la decisión acertada. Pagar el pato por algo que han hecho otros es duro de por sí, pero no conseguir una explicación humilde, honrada y hasta donde se sepa, de donde estamos y como podemos cambiar la situación, sólo consigue separar más todavía la distancia entre votantes y votados...

En resumen: situación difícil, creada por un sistema de mercado que mientras iba bien nadie se atrevía ha controlar y que al fallar no se sabe como enmendarlo, en parte porque el dinero sigue en las mismas manos que antes... pero la parodia nacional no tiene justificación.

Aprovecho una cita del libro de nuestro amigo y colaborador Víctor M. Amela para recordarles que nada es nuevo bajo el sol. Ovidio, poeta romano que fue contemporáneo de Cristo ya dejó dicho... "La abundancia me hizo pobre".

LOTERIA DE LA COLONIA

JA ARRIBA LA LOTERIA DE LA COLONIA !! A L'ESTIU COMENÇAREM A VENDRE-LA.
EL QUE VULLGUI POT DEMANAR UN TALONARI I VENDRE PARTICIPACIONS EN
ELS SEUS AMBIENTS, O SI TENIU COMERÇ PODEU COL.LABORAR
ANUNCIANT-VOS A LA PARTICIPACIÓ.

Contacte a: cforc@hotmail.com o al tel. 619102640

GRACIES A TOTS PER LA VOSTRA COL.LABORACIÓ.

III FIRA IBERO-ROMANA

Els dies 19 i 20 de juny Forcall ha celebrat la tercera edició de la Fira Ibero-Romana, un any més la ciutat de Lesera ha ressorgit per uns dies a la vora dels rius que fa més de mil anys la van veure morir, recuperant el seu esplendor amb la gent que participa a la fira.

Aquest any la fira ha estat especial per la nostra associació, ja que ha disposat d'un espai propi per donar a conèixer les seves activitats, la seva publicació Bisgargis, el projecte FORCAR, que pretén facilitar els viatges de persones que es troben fora de Forcall aprofitant els llocs lliures de les persones que habitualment viatgem al nostre poble, els llibres publicats, pins, etc...

Destacar que per la fira hem editat un tríptic i hem presentat una recopilació de totes les fulles que es van publicar amb motiu del III Centenari.

A la nostra parada també es donaven les noves guies editades per l'Oficina de Turisme de Forcall i es podien adquirir també les publicacions fetes per l'Ajuntament, sent un veritable punt de trobada cultural forcallana a la fira.

També vam voler obsequiar amb unes pastes que, si bé no són típicament forcallanes, van ser ofertes per dos sòcies de la nostra Associació oriünes d'Andalusia però fortament arrelades a Forcall, gràcies a les germanes Paquita i Juanita Rodríguez pels vostres "Pestiños" que van sorprendre els paladars de molts forcallans, van ser ideals per acompanyar l'orujo que Angel i Caldero oferien en la paradeta del costat.

D'altra banda, la Fira va transcórrer seguint un variat programa d'actes,

ja abans de la inauguració oficial, es van presentar a la Sala Capitular de l'Ajuntament, els treballs de gestió del patrimoni a la marca Dels Ports, centrats amb l'imponent jaciment de Sant Joaquim de la Menadella, necròpolis tumular de la edat del ferro i ibèric antic (ss. VII-VI ac.), a càrrec de David Vizcaino, arqueòleg coordinador del projecte, recopilats amb un llibre titulat "Paisaje y Arqueología en la Sierra de la Menarella. Estudios previos del plan Eólico Valenciano. Zona II: Rafoies y Todolella".

Dissabte al mig dia l'alcalde va inaugurar oficialment la fira, acompanyat d'Eolo el Déu dels Vents, que per desgracia va fer honor als seus poders i no ens va deixar els dos dies de fira. El vent i el fred van contribuir a un cert deslluïment dels actes programats.

Al llarg dels dos dies les activitats van ser molt variades, representacions teatrals al carrer de tota mena, la nimfa del bosc, la venta d'esclaus, els leprosos, la desfilada de xiquets, tallers de paper, de ceràmica, filadores, aus rapaços, gladiadors, també la Colònia Forcallano-catalana va organitzar un taller per als mes menuts, regalant un retallable, colors i tisores a tots els xiquets que van participar.

El dissabte a la nit va tenir lloc un sopar popular al pavelló municipal, ple a vessar, amb premis per les taules més ben ambientades, tancant la jornada una actuació musical.

La visita al jaciment de la Necròpolis de Sant Joaquim de la Menadella, que ha estat totalment excavat i condicionat per poder ser visitat, es va tenir que suspendre per culpa del fort vent regnant, i es va traslladar per més endavant en una data encara per decidir.

FOTOS DE LA FIRA

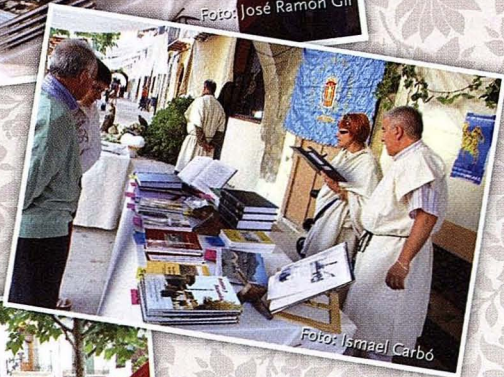

Foto: José Ramón Gil

Foto: Conxita Cardona

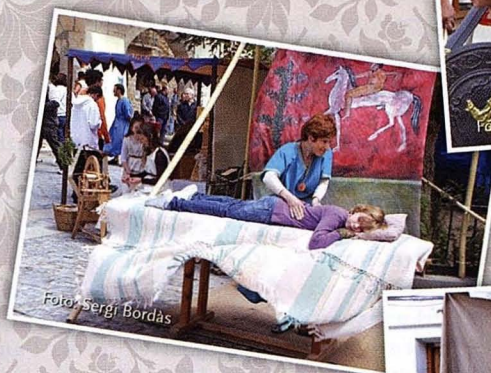

Foto: Sergi Bordàs

Foto: Conxita Cardona

■ QUINQUE LIBRI T.4, T.5 I T.6

Per Santi Polo Moya

(Continuació)

Quinque Libri

Comprende desde el año 1778 al 1816 T.6

En primer lloc cal dir que este sisé llibre acabe en 1816 la part que pertoca als bateixos, les confirmacions es perllonquen fins a 1826, i els demés 3 ministeris no estan inscrits més enllà de 1777; encara que les dades que he reflectit més abaix acaben l'any indicat en el llibre.

En menys de 40 anys la població creix més de 500 persones, arriban a l'any 1816 amb 2.787 habitants. Tenim un pico de naixements l'any 1808 de 81 persones (47 nens i 34 nenes) però hi ha molts anys de 60 i 70.

L'altra cara son les morts: els anys 1779, 1780, 1783, 1787, 1796, 1809 i 1813 moren més persones de les que naixen. En 1778 apareix el primer cas documentat de "Sarrampión" en un xiquet. De les morts produïdes el 1793 al menys 5 son de xiquets per "viruelas" i en 1798 de les 58 persones que moren, 25 son xiquets que, probablement, si-guïn per la mateixa enfermetat.

Cada vegada els metges continuen probant a salvar més xiquets, però "... *aviendo espirado Theresa Carceller, muger de Domingo Ferrer, en cinta de ocho meses la abrio por el lado el ciruxano, y sacando en vida un niño ... luego murio ...*" (Q.L.06_0025). i cosa rara, també tenim una "... *Josepha Per-*

diguer, cirujana ..." (Q.L.06_0126/0154). L'any 1786 tenim un curios re-bateig "... *hizè la solemne Bendicion de la Segunda Campana, intitulada Santa Ana ora pro nobis = según la disposicion del Ritual se refundio, por averse quebrado quatro años atrás ...*" (Q.L.06_0119).

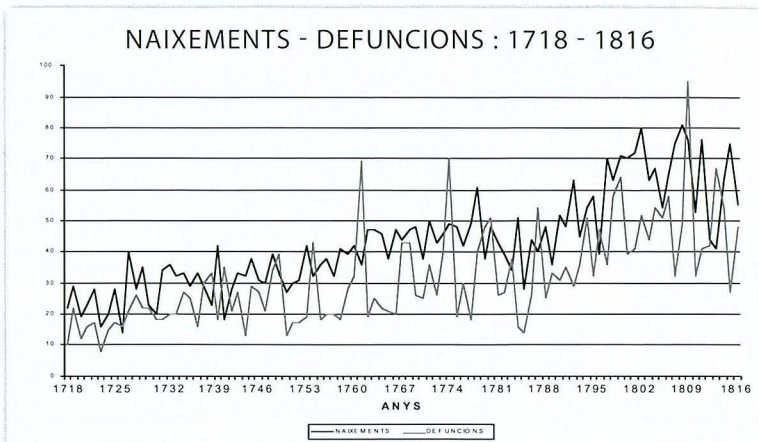
Quan de soltera es tenia un fill, s'obligaba al pare a casar-se amb la mare "... *bauticé a hora cauta y disimulada a Francisca, hija del que se justificare ser su Padre natural por justicia, para obligarle a casarse, con Josepha Calataiud, soltera, que en día de aier pario ... y por no dar mas escándalo, fuel el Bautismo en secreto aunque en la Iglesia con las solemnidades prescritas ...*" al marge esquerre de la pàgina diu "Francisca N. Mampel cuio Padre Domingo Mampel que en 26 de Marco 1789 se caso con la Madre por sentencia de la Curia de Tortosa del 13 de Março de 1789" (Q.L.06_0136); "... *bautizé según la Santa Madre Igelsia, y a hora cauta, a Agustina, Rita hija de Padre aun no declarado, aunque sospechoso Matias Barbera preso en carcel por ello ...*" (Q.L.06_0144) encara que sempre hi havia algún que s'escapaba de la cremà "... *bautise una niña que nacio à las seis de la misma mañana y es hija natural de Ramona Dabon ... nunca puso hustificante quien fuese su Padre por ser la citada Ramona Dabon muger soltera.*" (Q.L.06_0256).

La invasió per les tropes de Napoleó ja era una fet en les nostres terres l'any 1809 i trovem dos dones, l'una de Foz-Calanda i l'altra de Morella que emigran de les seues terres o no poden tornar a elles "... *por temor de los franceses ...*" (Q.L.06_0458/0464); d'altra banda, una forcallana té el seu fill en Todolella on està "... *retirada por temor de los enemigos ...*" (Q.L.06_0473); en

1813 encara dura la ocupació "... y por no poder ir desde la masada à Morella por los franceses, fué traído y bautizado en esta Iglesia ..." (Q.L.06_0517)

En quasi un segle (27 anys del quart llibre, 33 del quint i 39 del sext) els nostres avanpassats no han canviat gaire de vida. El riu, les enfermetats,

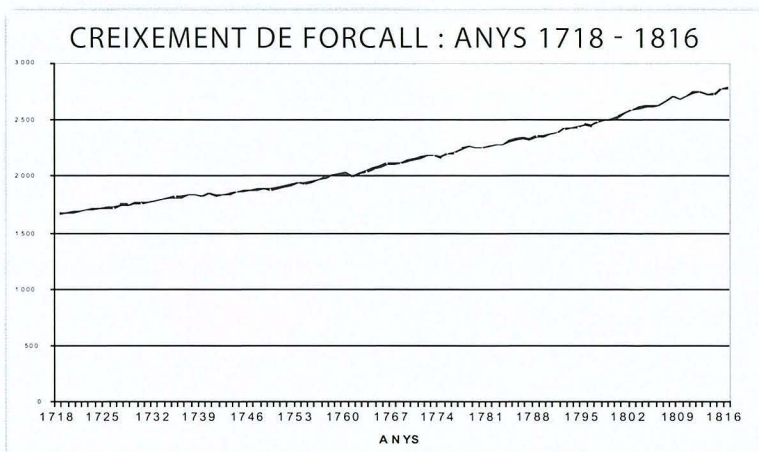
la manca d'higiene, els desconeixements científics i d'altres motius continuen matant a la gent del poble a dojo. Però, d'altra banda, l'alt índex de naixements compensa de llarg i permet el creixement del poble, tal com podeu veure als gràfics següents:

En aquest primer podem apreciar la diferència, durant aquests anys entre els xiquets que naixen (ratlla grossa negra) i els que moren (ratlla prima rotja).

A principis del segle XIX ja naixen més de 65 xiquets per any, fins a un màxim de 81 l'any 1808 (com ara, si fa o no fa).

Per l'altra banda, els morts, encara que n'heren menys, els pics van ser importants els anys 1761 amb 69 morts, el 1774 amb 70 i el 1809 amb 95.

Aquí podem veure el creixement del poble, més de mil cent persones, passant de 1.666 habitants fins 2.787. Una mitjana aproximada d'11 i pico persones per any.

Si ens fixem un poc en els dos gràfics, els anys de més defuncions es produeixen una petita depressió en el gràfic de la població.

FOTOS VI CONFERÈNCIA DE CENTRES

Foto: Irene Bordàs

Foto: Sergi Bordàs

Foto: Sergi Bordàs

Foto: Sergi Bordàs

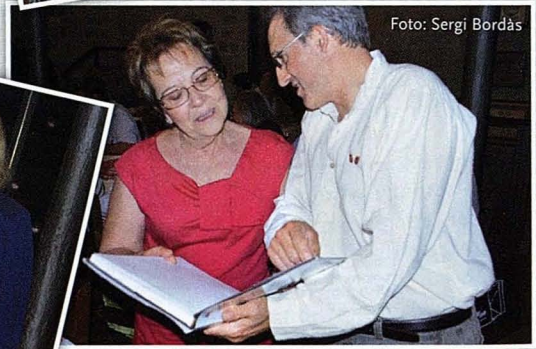

Foto: Sergi Bordàs

VI CONFERÈNCIA DE CENTRES VALENCIANS A ESPANYA

Un any més la Colònia a participat a la trobada que organitza la Generalitat Valenciana amb els Centres i Cases valencianes de l'estat espanyol.

Aquest any l'associació amfitriona era la Casa de la Comunitat Valenciana en Navarra, i hem pogut veure els preparatius dels Sanfermines.

A la reunió presidida per la "Directora General de Ciudadanía e Integración" Sra. D. Mabel Manglano, hem participat els representants dels 16 centres reconeguts, i, els nostres representats (consellers).

La nostra directora ha fet un repàs del projectes que tenim en marxa, també ha parlat dels canvis legislatius que afecten la nostra relació amb la Generalitat Valenciana, i dels retalls en les partides pressupostàries, en el cas de les ajudes que rebem els centres la reducció real és d'un 70%.

També es retalla en les conferències com aquesta que a partir d'ara seran bianuals o les ajudes als nostres delegats que desapareixen.

Des de la conselleria ens demanen imaginació i autofinançament per tirar endavant amb les entitats.

La conselleria esta promovent concerts en altres departaments, de moment ha aconseguit que amb el carnet de valencianitat tinguem un descompte a la Ciutat de les Arts del 10%.

La "Jefa de Area de Participación" Sra. D. Pilar Ortega ens parla dels barems que es fan servir per adjudicar les beques a estudiants, i altres ajudes al joves emigrants.

Aquest any es celebra la trobada de joves socis de les entitats a Mallorca a l'Octubre, poden participar joves de 18 a 30 anys, la Generalitat demana dos participants per entitat per treballar amb els altres joves durant uns dies.

També recomana que cada centre tingui un comitè de joves amb el seu pressupost, fiscalitzat, però amb la suficient autonomia per les seves necessitats.

Quatre nous centres han rebut el reconeixement oficial per part de la Generalitat, situats a Connetica i Miami als Estats Units, a España, la Casa de Valencia en la Rioja i la casa de Fronton al sud de França.

Per part dels nostres delegats s'està estudiant crear una federació de Centres Valencians a España, no queda clar els avantatges o els costos que comportaria. La nostra conselleria ens demana un control mes exacte del numero de socis i també que fem un inventari del patrimoni.

Queda clar el suport i la col·laboració de la Generalitat amb els centres, però igual que a altres departaments les ajudes econòmiques quedem reduïdes.

Hem d'agraciar a la casa de Valencia a Navarra i a la seva presidenta Ma. Luz Berberena la seva acollida i hospitalitat, hem rebut mocadors dels Sanfermines i una reproducció del Sant, nosaltres els hem obsequiat amb el llibre publicat pel nostre cinquantenari "Retratos i Recuerdos".

Ismael Carbó

CURSOS DE VALENCIA

Els membres dels Centres Valencians en l'Exterior de la Comunitat ja poden realitzar cursos de valencià on-line, fer descàrregues de programes d'aprenentatge o practicar lectures i dictats en valencià, accedint a la següent direcció:

http://www.edu.gva.es/polin/val/jqcv/preparacio_proves.html

Polsant amb els apartats (CD JQCV, LECTURES I DICTATS, CURSOS DE PREPARACIÓ, PRÀCTIC1.1 Y JUGALLENQUA), se pot accedir a cada recurs d'aprenentatge del valencià oferts per la Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià.

EL TEMPS

■ ESTACIÓ METEOROLÒGICA "FORCALL"

Miguel Rodés. Gràfics: Laia Ferrer

El mes de març va començar amb temperatures a la baixa que van arribar a unes mínimes de fins 3° negatius el dia 12 i tant sols unes màximes de 2° el dia 10, un mantell blanc es va poder veure els dies 8 i 10, que han estat les últimes nevades de la temporada. Ha plogut un total de 44 l/m2 destacant els dies 3 i 8 amb 17 i 15 l/m2 respectivament. Les temperatures es van anar recuperant fins als 20° del dia 20. Els darrers dies del mes el vent va bufar fort de llevant el dies 26 i 27 i de cerç el dia 30 amb unes quantes gotes de pluja.

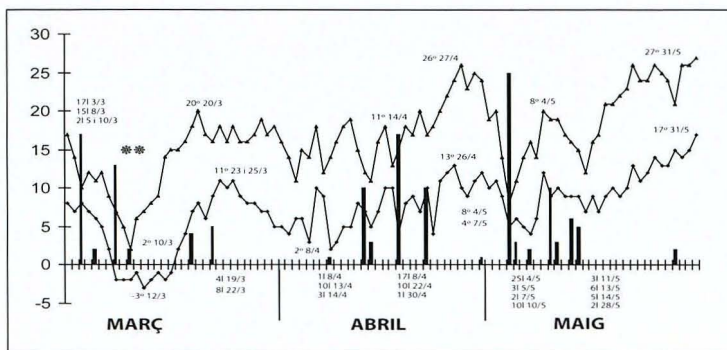
L'abril igualment va començar amb temperatures a la baixa, amb una mínima de 2° el dia 8, però es va recuperar per arri-

bar al 26° el dia 27, les precipitacions ens van deixar un total de 42 l/m2, destacant els 17 l/m2 del dia 18.

El més de maig va continuar plujós, però amb una davallada brusca de les temperatures, amb una màxima de 8° el dia 4 i una mínima de 4° el dia 7, la primera quinzena va ser fresca i plujosa, va ploure al llarg de 7 dies amb molts dies de tronada i el dia 12 fins i tot granís. En total en van recollir 56 l/m2 destacant les pluges del dia 4 amb 25 l/m2.

La segona quinzena va ser totalment diferent, les temperatures van pujar força fins arribar als 27° de màxima i 17° de mínima el dia 31.

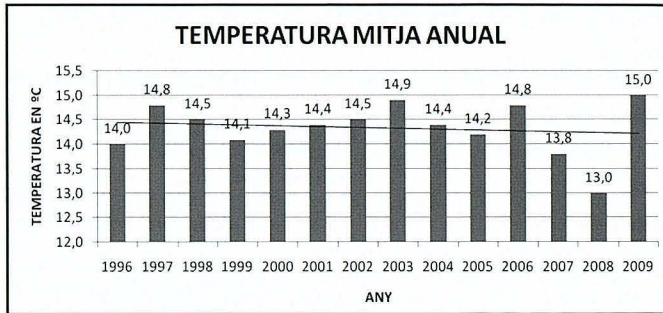
	Mitjana màxima	Mitjana mínima	Total pluja	Màxim vent
Març	13'4°	4'5°	44 l.	26 i 27 llevant 30cerç
Abril	17'7°	7'8°	42 l.	
Maig	19'5°	10'1°	56 l.	

CLIMATOLOGIA GENERAL DEL FORCALL – 3

Per Antoni Eixarch Cardona

Els “fullets” que viuen dins les màquines de les impremtes ens ha jugat una mala passada i en el n° anterior (305) van ometre el gràfic de les temperatures mitjanes anuals i no volem obviar-ho ja que cal veure'l per entendre el comentari de que la temperatura mitjana anual de Forcall no segueix pel mateix camí que la resta del mon.

Com veieu la temperatura mitjana anual té una clara tendència a la baixa, entretant la temperatura mitjana global de la terra va en augment, segons diuen els experts. Hi ha explicació?

Ara fixem-nos amb la pluviometria que pot ser la entenguem millor, malgrat mai plou a gust de tothom i quan ho fa pot ser bo per l'agricultor depenent de quan, quant i com plougui i dolent per qui està de festa o vol estendre la roba. La pluja sempre ha estat un tema de preocupació i així ho mostra també el “Tío Muerte” (1) en el seu diari.

Ens permetem la llibertat de transcriure algunes de les seves cites:

- *“Pongo como el año 1876 y 1877 fueron dos años muy secos, de modo que fue tan grande la sequía que ni se cojía nada en los campos ni por aquí, y por muchas partes lo mismo; de modo que ocasionó muchos trabajos, por que es muy cierto que avia hombres muy antiguos en este pueblo del Forcall y decian que no lo habian visto nunca ni lo habian sen tido decir... porque ya no quedaban fuentes ni agua para beber... de modo que todo estaba seco, que parecia el fin del mundo...”*
- *“Advierto como el dia 19 de febrero del año 1881 vino un grande de lluvia porque llovia 14 dias sin parar.”*
- *“El dia 9 de octubre de 1883 una tempestad muy grande que hizo mucho mal. El Caldes cubrio el ojo” –es refereix al pont medieval construït al 1393 i enderrocat al 1911 per substituir-lo pel que ara coneixem.*
- *“Notifico como el dia 6 de enero –es refereix a l'any 1898- precediendo (?) pasado dos grandes temporales dio principio a otro aun mas grande, del cual daré fe, por lo que anoto en esa fecha dia diez y seis y haciendo diez dias que llueve... dicen hombres de cerca a ochenta años que no lo han visto ni han oido decir tan grande... A enero del año 1898 se llevo el rio Cantavieja a un hombre y a un mulo...”*

Fins i tot el sacerdot Cavanillas, (2) que va estar al Forcall del 13 al 16 de juny del 1793 explica en el seu diari que no va poder arribar a la Balma per la crescuda del Bergantes a causa de la pluja i escriu: “...amaneció –es refereix al 16 de juny- muerta la mula en que iba montado. Allá me las den todas”.

Tornant als nostres dies, aquestes son algunes de les dades més significatives que hem recollit (3) (4):

De lectura diària:

- *Dies de màxima pluviometria: el record absolut es va donar el 23 d'octubre de 2002 amb 138 mm, el dia següent van ser 104 mm però el dia abans, el 22, ja varen caure 52 mm i el dia després, el 25, 25mm. El 10 de juny del 2000 van ser 95 mm.*
- *Màxim de dies seguits plovent: entre el 28 de gener i el 4 de febrer del 1998 va ploure els 8 dies amb un total de 57 mm.*
- *Màxim de dies seguits sense ploure: després de la pluja citada anteriorment va venir una sequera de 80 dies sense caure més que 1 mm sis dies solts. Del 30 de gener al 24 de març del 1997 ens trobem amb 76 dies sense caure aigua a excepció de dos dies a 1mm per dia. El pitjor va estar entre el 12 de juny i el 16 de setembre, del 2000, 97 dies, en que sols va ploure tres dies a raó de 3, 3 i 6 mm.*

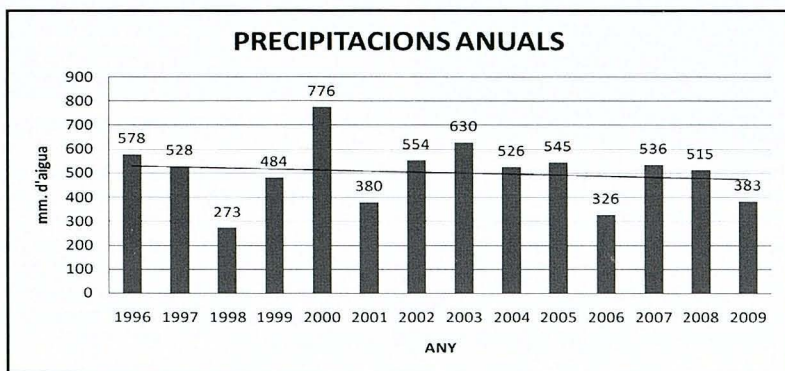
De lectura mensual:

- *Mesos amb més pluviometria: l'octubre del 2000 amb 331 mm i el desembre del 1996 amb 148 mm.*
- *Mesos sense ploure: gener del 2005, agost del 2006 i novembre del 2007 i amb tan sols 1mm, el febrer i març del 1997, el març de 1998 i el febrer del 2000.*
- *Mes amb la pluviometria més alta: el maig amb una mitjana de 73,4 mm.*
- *Mes amb la pluviometria més baixa: el febrer amb una mitjana de 21,9 mm.*
- *Mesos amb més dies de pluja: gener del 996 amb 15 dies, abril del 2007 amb 14 i desembre del 2009 i octubre del 2003 amb 13 dies.*
- *Mes amb la mitjana de dies de pluja més alta: maig amb 8 dies.*
- *Mes amb la mitjana de dies de pluja més baixa: febrer amb 4,1 dies.*

De lectura anual:

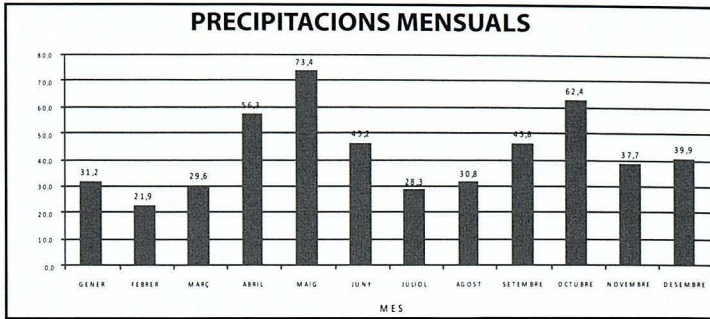
- *Anys amb més pluviometria: el 2000 amb 776 mm i el 2003 amb 630 mm.*
- *Anys amb menys pluviometria: el 1998 amb 273 mm i el 2006 amb 326 mm.*
- *Anys amb més pluviometria a l'estiu (5): el 1999 amb 234 mm i el 2005 amb 227 mm.*
- *Anys amb menys pluviometria a l'estiu: el 1998 amb 56 mm i el 2004 i 2007 amb 89 mm.*
- *Anys amb més dies de pluja: el 1996 amb 82 dies i el 1997 amb 78 dies*
- *Anys amb menys dies de pluja: el 2006 amb 43 dies i el 2007 amb 48 dies*
- *Anys amb més dies de pluja a l'estiu: el 1997 amb 30 dies i el 2002 amb 27 dies*
- *Anys amb menys dies de pluja a l'estiu: el 2000 amb 7 dies i el 2006 i 2007 amb 12 dies*

En el següents gràfics (6) es pot veure l'evolució de la pluviometria en aquests anys:

En el gràfic de les precipitacions anuals podem observar que la tendència es a la baixa i que en 14 anys l'aigua caiguda ha minvat en uns **50 mm**.

Cal remarcar que en els anys que ha plogut més la estadística no es representativa ja que es trenca al haver un o dos mesos en el que la quantitat caiguda es anormalment elevada, per exemple, dels **776 mm** del 2000, **331 mm** es van donar a l'octubre i uns altres **101 mm** al juny i dels **630 mm** del 2003, **146 mm** van caure al maig i **102 mm** a l'octubre i dels **578 mm**

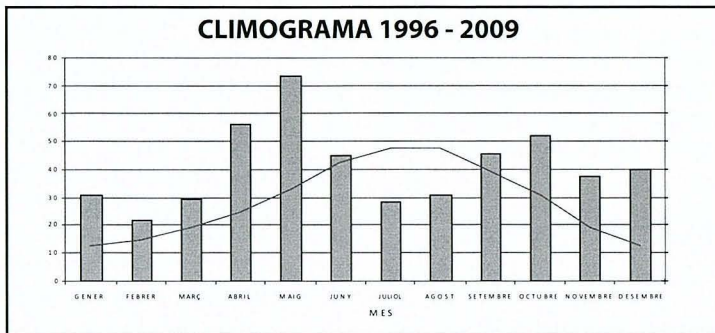

del 1996, 148 mm van caure al desembre. Trobem dies de 138, 104, 95, 67, 60, 59 i 43 mm. Això es una confirmació de que les precipitacions torrencials son freqüents al nostre poble.

Agafem de referència el següent escalat:

- Any molt sec: menys de 600 mm.
- Any sec: entre els 600 i 660 mm.
- Any normal: entre els 660 i 730 mm.
- Any humit: entre els 730 i 800 mm.
- Any molt humit: més de 800 mm.

A excepció de dos anys (2000 i 2003) sempre hem estat per sota dels 600 mm. Per tant el nostre es un clima clarament de secà i com podem veure al següent gràfic (7) es produeix una manca d'aigua dos mesos a l'any, juliol i agost, i anem molt justos al juny i setembre.

Els promitjos del període (1996 – 2009) son:

- Dies de pluja a l'any: **61,7 dies**, que representen als 16,9% dels dies de l'any.
- Dies de pluja a l'estiu: **18,6 dies** que representa els 15,2% dels dies de l'any.
- Precipitació mitjana mensual: **41,9 mm**.
- Precipitació mitjana anual: **502,4 mm**.
- Precipitació mitjana mensual a l'estiu: **36,9 mm**.
- Precipitació mitjana anual a l'estiu: **147,7 mm**.

En definitiva, podem veure que el temps no ha canviat tant de quan en Guimerà i en Cavanilles ho deixaven escrit, destructius aiguats i terribles sequeres, per tant no tenim que alarmar-nos pel que puga passar ara ni en el futur per que tant una cosa com l'altra es una situació normal en el nostre territori (8).

- (1) *Francisco Guimerà –el barber- autor del manuscrit en el que relata els fets ocorreguts i més significatius per a ell. El va començar l'any 1872 i l'última anotació es de l'any 1904).*
- (2) *Antoni Josep Cavanilles autor del llibre "Observaciones sobre la Historia Natural, Geografia, Agricultura, Población y Frutos del Reyno de Valencia (Madrid 1795-1797)", reeditat per Bancaixa en la 15ª edició comentada "Les observacions de Cavanilles dos-cents anys després (1995)" del que son autors Julio Lacana, Ximo Sánchez i Francesc Jarque, la introducció es d'en Joan F. Mateu Belles.*
- (3) *S'ha comptabilitzat l'aigua deixada per la neu i el granís. La densitat de la neu humida varia entre els 90 a 180 kg/m³, si adoptem un valor de 100 kg/m³ vol dir que 1 cm. de neu es igual a un mm de precipitació.*
- (4) *La unitat de mesura de la precipitació s'expressa en mm (1 mm equival a un litre per metre quadrat).*
- (5) *Pel càlcul s'ha considerat que els mesos d'estiu son juny, juliol, agost i setembre.*
- (6) *La línea dels gràfics indica la tendència.*
- (7) *Es una forma d'expressar el que s'anomena balanç hídric i que es pot calcular amb formules matemàtiques.*
- (8) *En el butlletí "BISGARGIS nº 304" hi ha errors de transcripció: on es diu "...amb un promig de 80 litres per metre..." ha de dir "...50 litres...", on diu "... la mitjana anual es d'uns 159 litres..." ha de dir "...147 litres..." i on es diu "...i l'annual de 514 litres..." ha de dir "...502 litres..."*

PULSO FORCALLANO

■ CONTRATACIÓ EMCORP/ PAMER

Se ha conseguido la cantidad de 30.068 euros para la contratación de personas en desempleo para la realización de actividades en el municipio de Forcall. Así, se ha contratado según la baremación del Servei Valencià d'Ocupació, a 5 personas para la realización de trabajos medioambientales (limpieza caminos, áreas recreativas, pistas, etc), a una persona para la oficina de turismo, una para la biblioteca, una para limpieza y otra para socorrista. Los trabajos duran de dos meses y medio a cuatro meses y están subvencionados al 100%.

■ MEJORA PISTAS Y PAREDES PIEDRA

Se ha ejecutado la mejora de las pistas de acceso al mas de la Torreselló, al mas de Parra y a la Sebastiana y mas de Vito, con motivo de las compensaciones medioambientales que la empresa Renomar tenía que realizar con motivo de las obras de instalación eólica, al ser zonas afectadas por el tránsito de vehículos. Con esta actuación se mejora la accesibilidad a estas masías, y el tránsito por estos tramos de pista que conducen a otras explotaciones agrícolas y masías.

Por otro lado también cabe destacar la mejora de unos 100 m³ de pared de piedra en el camino de la Font de l'Om, en un tramo donde se había caído parte del muro.

■ OBRAS "CASETA DELS POBRES"

Han empezado las obras de mejora de la llamada caseta dels pobres, junto al patio de la casa del médico. Las obras consisten en la demolición de esta caseta y la realización de un espacio anexo al edificio ya construido en el patio. Esta obra va destinada a la realización de un centro cultural que prestará servicio a la infancia de la localidad. Contando este edificio con una única planta con tres salas para las diferentes edades y aseos, trasladándose la ludoteca del actual recinto del edificio del Groc en la Plaza Mayor a este espacio que permite una mayor accesibilidad, así como un patio interior para descanso y juego de los más pequeños.

Esta obra cuenta con un presupuesto de 83.297 euros financiada dentro del llamado Plan Confianza y permitirá la finalización de estos edificios con todas las instalaciones necesarias. La misma es ejecutada por la empresa local de Manuel Martí.

■ UNIÓN DE LLAURADORS I RAMADERS

La Unió de Llauradors i ramaders cumpliendo con su compromiso de llegar a todo el sector rural del territorio con una atención más rápida y directa, continua un año más ofreciendo el servicio de asesoramiento técnico a la comarca dels Ports, a través del Area de Ingenieria Rural de la Unió en el Ayuntamiento de Forcall.

Los servicios que se podrán solicitar entre otros son los siguientes: proyectos de legalización de granjas o ampliaciones existentes, proyectos de construcción de granjas nuevas o almacenes agrícolas, proyectos de actividades agroalimentarias, proyectos de legalización de pozos, estudios de impacto ambiental, valoraciones, levantamientos topográficos.

El servicio se ha iniciado el mes de abril y se ofrecerá en jueves alternos hasta el mes de septiembre. Se recomienda a los interesados en utilizar este servicio y que se pongan en contacto con la Ingeniera Susana Romeu al número de teléfono 964495056 o 600445015.

Abril: jueves 15 i 29 de 9:30 a 12:30.

Mayo: jueves 13 i 27. Junio: jueves 10

i 24. julio: jueves 8 i 22. Septiembre: jueves 9 i 23.

■ REUNIÓN DIRECCIÓN GENERAL PATRIMONIO Y VALLADO MOLETA

Este pasado mes de mayo el alcalde de Forcall tuvo una reunión con la directora general de patrimonio de la Conselleria de Cultura en Valencia, donde se trataron los temas de la declaración de BIC de la Santantonà, ya

presentado hace seis años y sin comprender porque de la parálisis, más cuando se tienen todos los apoyos y dictámenes favorables; la respuesta de la directora fue que se estaba estudiando la propuesta por parte de los técnicos y que esperaba poder dar una respuesta positiva al municipio. Por otro lado, también se trató en la reunión la rehabilitación de la Ermita de Sant Josep, donde se había prometido que la inversión estaba aprobada para ejecutarse este pasado año, no obstante el convenio entre Conselleria y el obispado de Tortosa a quien pertenece la ermita no se ha firmado en este año 2010, haciéndolo no obstante con el de Castellón-Segorbe, de ahí la incomprensión tanto del Ayuntamiento de Forcall como del Obispado respecto a la implicación de la Conselleria en la rehabilitación de este espacio que ya estaba presupuestado.

Finalmente por parte de la directora se comentó al alcalde que este año no se van a llevar trabajos de excavación arqueológica en toda la Comunidad Valenciana y tampoco por tanto en la Moleta dels Frares; una noticia muy negativa para la localidad de Forcall por lo que implica tanto en la parte cultural de las excavaciones, como en la económica por el gasto de los arqueólogos en la localidad.

Por otro lado, comentar que se ha finalizado las obras de vallado de la Moleta dels Frares, consistentes en la colocación de puertas de acceso al recinto arqueológico, evitando el libre acceso y protegiendo este espacio cultural. Además se ha de instalar una valla de madera permitiendo mejor accesibilidad al recinto por la

parte norte. Estas obras con un presupuesto de 25.000 € han sido financiadas por la empresa Renomar, dentro de las compensaciones culturales que estaba obligada a realizar por la instalación de los aerogeneradores.

■ NUEVOS ESTABLECIMIENTOS COMERCIALES

Dos nuevos establecimientos comerciales han abierto sus puertas en Forcall, el día 6 de mayo se inauguró la carnicería ROSAMELIA, incorporándose así a la oferta existente en la localidad. Ubicada en la Plaza Mayor nº 1, además de carnicería y charcutería ofrece servicio de pollos a l'Ast, está regentada por el matrimonio Rosa Amelia Soler Molinos – Sergio Sempere Juan.

Asimismo, el día 11 de junio abrió sus puertas la Disco-Pub DALUMA, ubicada en parte de los locales de la emblemática Discoteca Factoría, viene a cubrir el vacío dejado tras el cierre del Pub Grèvol. Esta nueva Disco-Pub

abrirá sus puertas todos los viernes y los sábados del año, estando al frente de la misma Javi, Tania, Evaristo y Ana.

■ MAYORALES DE "SANT ANTONI"

Los mayorales de "Sant Antoni" 2011, Manuel Martí Cerdán, Mª Jesús Mas Pitarch, Anselmo Conesa Nager, Consuelo Obón Polo, Dionisio Tena Gazulla, Mª Jesús Ripollés Sorribes, Vicente López Román y Conchita Blasco Domingo, en plenas funciones de semana santa, en el sorteo del cordero y subiendo la bandera a la ermita de la "Mare de Déu de la Consolació" el lunes de pascua.

Fotos: Sergi Bordàs i forcall.es

■ **PUNT D'INFORMACIÓ** : Si voleu informació de Forcall, les festes, activitats, establiments o visitar els seus museus i llocs d'interès, contacteu amb l'Oficina de Turisme (tel. 964171290) o visiteu la pàgina web <http://www.forcall.es>

CONCURS DE FOTOGRAFIA SANT ANTONI 2010

Els guanyadors han estat:

1 Premi.

*La capolla de Javier Mestre
Cervera.*

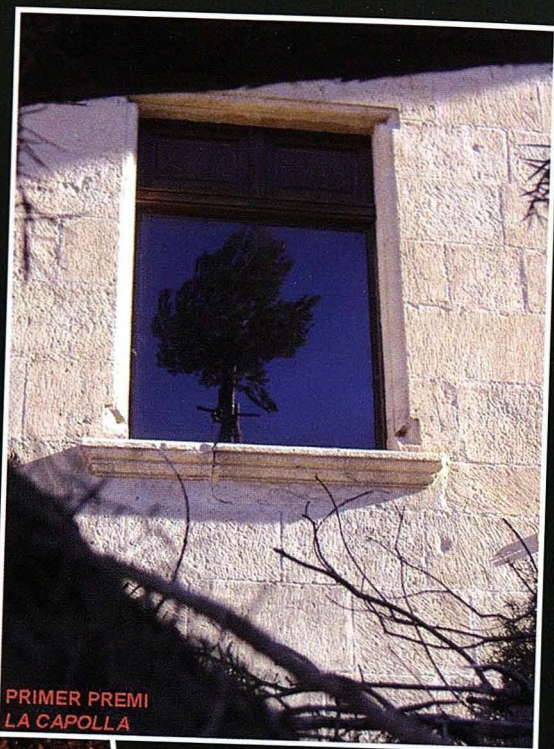
2 Premi.

*Cremant dins la barraca de
Sergio Bordàs*

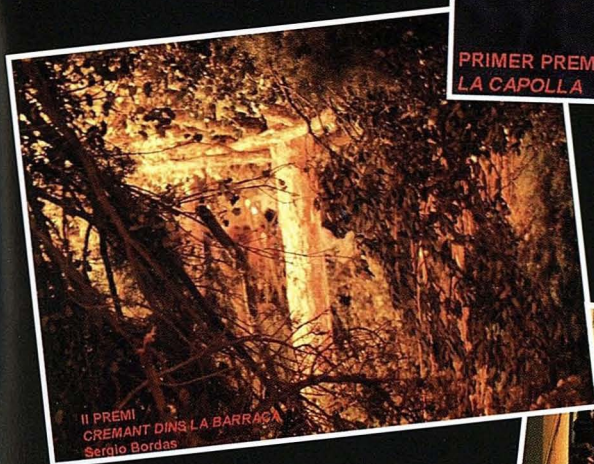
3 Premi.

El cercle de Conxita Cardona.

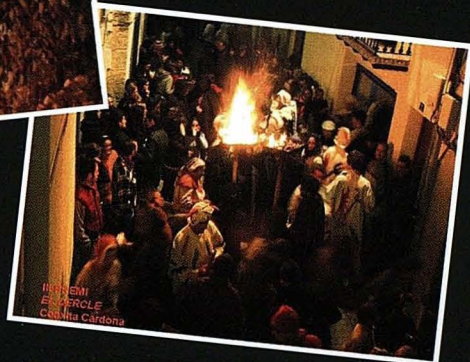
Han participat un total de 24 obres que es poden veure a una exposició virtual en esta pàgina web forcall.com.

PRIMER PREMI
LA CAPOLLA

II PREMI
CREMANT DINS LA BARRACA
Sergio Bordàs

III PREMI
EL CERCLE
Conxita Cardona

CARA I CREU *per Mar Mestre Cervera*

■ FAPAGUEN TV3 I ATV ALS PORTS

Forcall i la resta de pobles de la comarca dels Ports han deixat de sintonitzar als televisors els canals autonòmics català i aragonès, TV3 i ATV, des del passat mes de juny, quan es va complir el termini de cessament d'emissió que va establir el Consell valencià sota amenaça de sancions econòmiques molt elevades.

Després de 25 anys la comarca dels Ports s'ha quedat sense TV3, i ha apagat així un canal català habitual als televisors dels Ports, de la mateixa manera que també la cadena aragonesa ATV, que acaba de nàixer, desapareix de les pantalles dels veïns d'aquests municipis.

Davant aquest retall a la llibertat d'expressió, les mobilitzacions en forma de repulsa contra la decisió del Govern valencià no es van fer esperar. El Centre d'Estudis dels Ports i el PSPV van

convocar una concentració a la plaça de l'Ajuntament de Morella. Paral·lelament una altra concentració tenia lloc a la plaça Maria Agustina de Castelló. La Colònia Forcallano-catalana es va adherir a la manifestació de Morella.

Els atacs al pluralisme informatiu són continus en els darrers anys a la Comunitat Valenciana. Per això, Acció Cultural del País Valencià ha posat en marxa la iniciativa legislativa popular Televisió Sense Fronteres, que pretén legalitzar les emissions dels canals de televisió públics.

Per tal de fer possible aquesta proposta, s'han recollit més de 650.000 signatures, que ja s'han fet arribar a Madrid. A més de disminuir l'oferta televisiva dels ciutadans, açò és un greu atemptat a la llibertat d'informació. El malestar popular també ha quedat patent al Facebook mitjançant el grup Volem TV3 i ATV als Ports, on ja s'ha reunit a més de 2000 membres.

COLÒNIA FORCALLANO – CATALANA

En compliment dels articles 14 i 15 dels Estatuts es convoca eleccions per renovació de la Junta Directiva, que s'escollirà per votació majoritària en l'Assemblea General Ordinària i Extraordinària de Socis que a tal efecte es convocarà oportunament pel dia 10 d'octubre de 2010 a Forcall.

A partir de la data de publicació d'aquest anunci queda obert el període de presentació de candidatures que es tancarà el dia 24 de setembre de 2010.

DEPORTES *por Fermín Peris*

■ POLIDEPORTIVO

Han finalizado los trabajos de cerramiento del polideportivo previstos por las obras del Plan E por un importe de 54.201 euros, consistente en la realización de los muros laterales del recinto deportivo, ejecutada por Francisco Membrado y Manolo Martí. Quedando pendiente no obstante de acabar, los aislamientos y la doble pared, así como el frontal y la evacuación de pluviales y otras instalaciones para poder finalizar completamente esta obra.

También hay que señalar la finalización de los vestuarios anexos a este recinto, así como la urbanización del entorno de los mismos; con lo que este espacio ya se puede utilizar para el uso deportivo y cultural. Así el pasado 26 y 27 de junio ya tuvo lugar una exhibición de pelota valenciana por parte de l' Escola de Pilota de Borbotó (València), por otro lado ya se puede jugar también a fútbol sala con la instalación de las porterías.

■ CAMPUS DE FÚTBOL

Un año más se ha celebrado en Forcall un campus de Fútbol para niños, del 1 al 5 de julio. Los niños se han alojado en Forcall y han hecho sus entrenamientos entre los campos de Forcall y de la Fábrica Giner con el coordinador Alberto Bel, el ex jugador nacional Rubén Colell, el fisio José Miguel Rovira, el licenciado en E.F. y entrenador de porteros Eduard Marín y el entrenador nacional Víctor Esteller.

■ FÚTBOL FEMENINO

Buenas noticias nos llegan del fútbol femenino, el Villarreal C.F. femenino, en el que milita la forcallana Ángeles Monfort, se ha proclamado campeón de la liga regular y promociona de categoría al quedar por delante del Meliana, su directo rival esta temporada, en la que el equipo villa-

realense sólo ha perdido dos partidos y empatado otros dos.

■ FÚTBOL BASE Y FÚTBOL 3

El día 13 de junio se cerró la temporada 2009-10 para todos los equipos de fútbol base que han estado jugando en Forcall, siendo la clasificación la siguiente: Alevín A en 5ª posición. Alevín B en 12ª posición. Benjamín A en 3ª posición. Benjamín B en 6ª posición. Y pre benjamín 12ª posición. El día 26 de junio se celebró en Morella el 2º Campeonato Comarcal de Fútbol 3, organizado por el ayuntamiento de Morella y Els Ports F.C., siendo 5 los equipos que representaron a Forcall.

■ PILOTA

A lo largo de los días 25, 26 y 27 de junio se han realizado en Forcall unas jornadas sobre el juego de pelota valenciana. Charlas, talleres y partidas en nuestra calle Pelota y en el nuevo pabellón se han realizado a lo largo de estos días, organizadas por nuestro ayuntamiento y por la escuela de pelota de Borbotó y con la colaboración de la las escuelas del Alto Palancia, de Alginet y de Godolleta.

■ CICLISMO

El 64º Gran Premio Vila-real-Morella-Vila-real ha vuelto a traer a nuestro pueblo a varios de los equipos ciclistas participantes, que se han hospedado en el Hostal Aguilar. La prueba de este año celebrada los días 7 y 8 de mayo, se caracterizó por su dureza debido a las adversas condiciones climatológicas, la primera etapa fue la más dura con 140 Kms. y llegada a Morella, la segunda de 158 Kms. terminó en Vila-real, con victoria general del corredor Benjamí Prades.

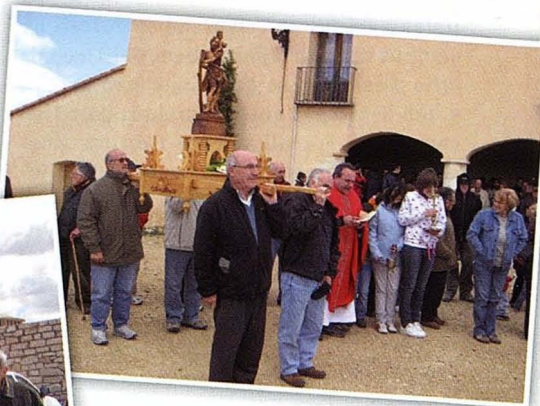
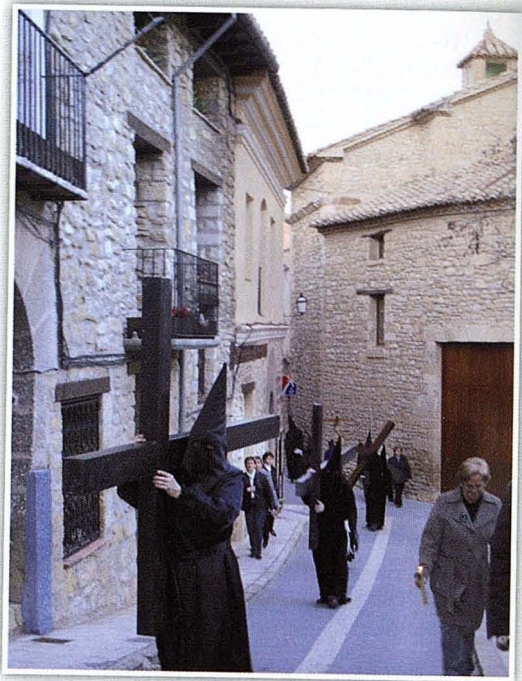
PARROQUIA

■ SETMANA SANTA

Forcall va viure els dies de Setmana Santa amb una forta assistència de visitants i celebrant les tradicionals manifestacions religioses pròpies d'aquests dies, la fotografia de Conxita Cardona que il·lustra aquestes línies és una bona mostra.

■ ROGATIVES

A la primavera son tradicionals les rogatives, Forcall va a Sant Joaquim de la Menadella, a Sant Marc i a Sant Cristòfol de Saranyana, les fotos que acompanyen aquestes línies i que ens ha fet arribar Antoni Eixarch pertanyen a questa última rogativa, que va tenir lloc el dia 15 de maig. Malgrat la climatologia adversa i del fort vent aquesta rogativa va aplegar a l'ermitori de Sant Cristòfol un bon nombre de personal, disposat a complir amb la tradició, participant a la missa i a la benedicció dels termes i dels rotllos. A la hora de dinar cadascú es va tenir que espavilar per buscar un racó dins de l'edifici o als llocs més arrecerats, altes van optar per tornar a dinar al poble.

El racó d'en Víctor

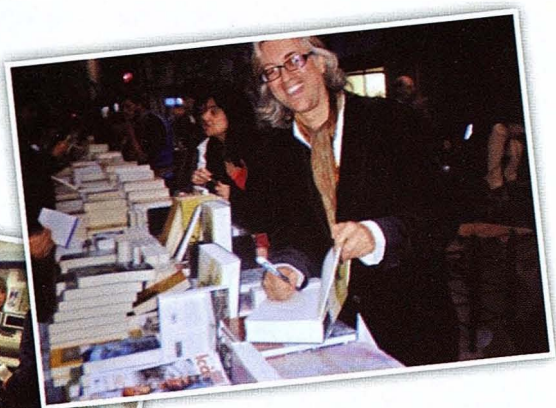
ANTOLOGÍA DE CITAS

Víctor-Manuel Amela Bonilla nos ha escrito otro libro, titulado "Antología de Citas. Sabiduría humana en 30.000 sentencias" (Styria), compuesto de 985 páginas y 30.000 citas, cada una rubricada por su autor, y con un índice onomástico que ordena las biografías de todos los autores, documentando las obras que originariamente vertieron dichas citas.

En las fotografías, tomadas por su padre Francisco Amela Ferrando, el día de Sant Jordi, en la "Diada del Llibre", lo vemos firmando algún ejemplar del mismo, en un puesto del Portal del Corte Inglés del Portal de l'Àngel. En la otra, en la Rambla del Poble Nou, en el puesto de la librería Etc. Etc. y así terminó a las 9 de la noche, completamente afónico. Como pudimos

comprobar dos horas más tarde por televisión, en el programa "Saló de Lectura".

En un extenso reportaje que le dedica Núria Escur en la Vanguardia del día 6 de junio, titulado "Alguien lo dijo antes", nos acerca más al personaje y a su obra, en él Víctor se reconoce como transportista de ideas, experiencias, reflexiones y vivencias y nos confiesa su cita preferida "Perdona a tus enemigos: nada les enfurecerá más", de Oscar Wilde, como está encontraremos 30.000 reflexiones más, compendio de la sabiduría humana, es un libro de consulta útil e indispensable, junto a las frases clásicas Víctor ha incluido en esta obra otras de los 1.500 entrevistados en su sección de "La Contra".

NOTÍCIES BREUS

■ NAIXEMENTS

El dia 5 de febrer, a Andorra, *Oriol Martí Salas*, fill de Sergio i Miriam, nét de Jorge i Satur.

El dia 22 de febrer, a Valls, *Aranu Pérez Carceller*, fill de Silverio i Nuri, nét del Roig de Gitana i cal Bicho.

El dia 9 d'abril, a Vila-real, Balma Pedregosa Carbó, filla de Pedro i Ana (besnéta de Paco Carbó i Pepet de Nelet).

El dia 24 d'abril, a Sant Just Desvern, *Guillem Gómez Milián*, fill d'Alfred i Núria (ca Vidalba).

El dia 26 d'abril, a Castelló, *Jaume Chervet Forcadell*, fill d'Alejandra (néta del Mas de Roc) i de Francisco Ramón (nét de Serrano).

Enhorabona.

■ DEFUNCIONS

El dia 5 de maig, a Sant Carles de la Ràpita, *Eliseo Monfort Monfort*, als 57 anys.

El dia 18 de maig, *Concepció Milián García* (Conxita la molinera del Molí Matalí).

El dia 3 de juny, a Forcall, *Rosalía Ortí Querol*, als 90 anys.

El dia 9 de juny, a Campredó, *Manuel Cardona Carbó* (Cardoneta), als 84 anys, va rebre sepultura a Forcall.

En pau descansin.

■ MATRIMONIS

El dia 29 de maig van contraure matrimoni a l'ermita del Llosar de Vilafranca, Santi Pérez Peñarroya i Maite Sales Folch. Enhorabona al nostre Alcalde pel seu recent estrenat matrimoni.

El dia 5 de juny van contraure matrimoni a l'església de la Mare de Déu de l'Assumpció de Forcall, Raul Ramia Moles i Ana Lledó Rus Aguilar.

■ COMUNIONS

Joaquín Roda Briones, fill de Joaquín (nét de Pilar de Morondo) i Beatriz, va prendre la primera comunió el 25 d'abril a la Parròquia de la Santíssima Trinitat de Castelló.

Saül Ferrer Bordàs, (nét de Manuel Bordàs), va prendre la primera comunió el 2 de maig a la Parròquia de la Mare de Déu dels Dolors de Barcelona.

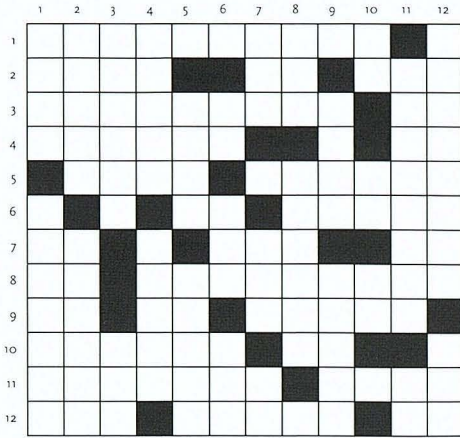
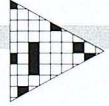
■ LOCAL JOVES

La gent més jove de Forcall ja disposa d'un nou local per a poder reunir-se i entretenir-se, situat en els baixos de l'antiga casa del metge, on s'ha instal·lat un ping-pong i un futbolí, així com taules i cadires. El funcionament d'aquest local està dirigit pels propis joves que han establert les seves pròpies normes de comportament i d'utilització.

■ 12 ANIVERSARI DE LA RESIDENCIA

La residència de Forcall ha complert dotze anys i ho ha celebrat el dissabte 5 de juny amb una actuació teatral al pati de la pròpia residència a la que tothom estava convidat.

CRUCIGARGIS n° 54 *per Francesc Carceller*

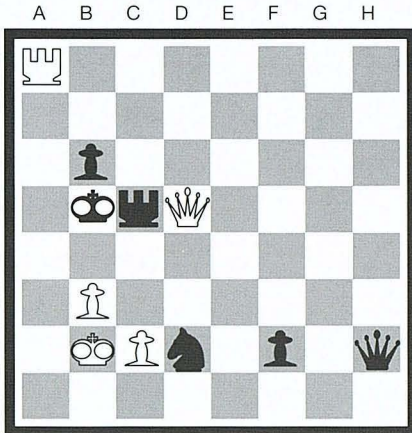

“POBLES DELS PORTS I VOLTANTS”

HORIZONTALS: 1. Uno de los pueblos de nuestro entorno. Consonante. 2. Unir con cuerdas. Vocales. Cierto departamento en los hospitales. 3. Éste pueblo está muy cerca del nuestro. Cuarenta y nueve. 4. Líderes espirituales. Cierta forma de vendaje. Consonante repetida. 5. Al revés, árabe. De nuevo al revés, otro pueblo cercano. 6. Mil. Vocal. Campeón. Gallo. 7. Lengua provenzal. La primera. Al revés, siglas abreviadas de un centro de estudios superiores. Nota musical. 8. Dios egipcio del Sol. Otro pueblo. 9. Al revés, nombre de letra. Consonantes. Este pueblo ya es lejano, está en el macizo dels Ports, pero de Tortosa. 11. Éste sí es de nuestra zona (dos palabras). Al revés, marchar. Quinientos. 11. Al revés, ¡el nuestro!! Volumen de voz o sonido. 12. Río suizo. Madera muy apreciada y cara. Artículo.

VERTICALES: 1. Otro pueblo. La capital. 2. La unidad más pequeña. Rompecabezas, ecuación. 3. Avanzaré sobre el agua. En inglés, vehículo. 4. Asiento real. Al revés, la tiene el reo o culpable. 5. Vocal. Frase que sirve como guía para la persona que la utiliza. En catalán, puede ser frutal, o no. 6. Cinco. Existe. Río gallego. Al revés, serpiente de gran tamaño. 7. Al revés, interpreté un texto. La última. Al revés, complemento muy importante en alimentación. Nota musical. 8. Al revés, ate. Una de las estrategias para dormir a los niños. Nitrógeno. 9. Consonante. Al revés, documento que refleja lo tratado en una reunión. Capital de Ecuador. 10. En catalán, especie voladora. Al revés, río italiano. De nuevo al revés, matrícula española. Vocal. 11. Pueblo pequeño muy cercano al nuestro. En catalán, sin ropa. 12. Asientos muy cómodos. Tratamiento de cortesía.

ESCACS n° 47

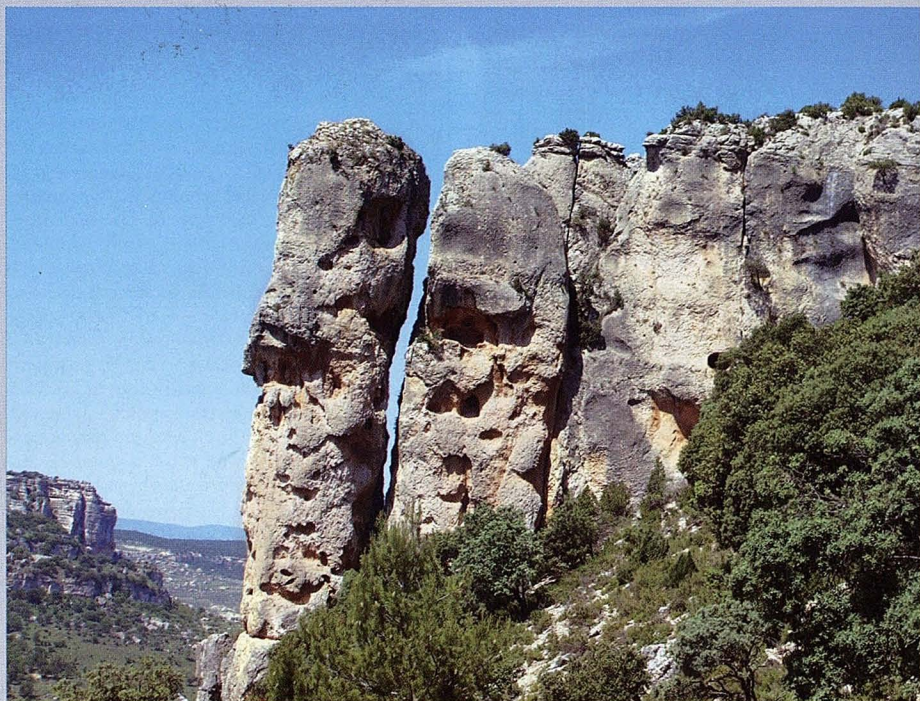

MOUEN BLANQUES I FAN MAT EN TRES JUGADES

Encara que les negres estan a punt de coronar un peó que s'oposaria sacrificar una peça una vegada es convertís en Dama, tenen torn les blanques i la primera jugada es decisiva..., implica un sacrifici..., i ja no dono més pistes.

SOLUCIONES (HORIZONTALS) 1. GANTAVIJA, 2. ATRÀ, EL VUL, 3. TÒPDELLA, 11. 4. IMANES, 7. LL, 5. OROM, 6. M. E. AS. CAPON, 7. OC, A. INV. RE, 8. BA, PALANQUES, 9. ER, LR, PAULS, 10. LACURBA, 11. D. 11. LACROF, TONO, 12. AAR, EBANO, UN. SOLUCIÓ: 1. Tàs+i - R x a5 (si captura la torre amb el peó de "b6", el mat encara arribe abans amb 2. Db7 escac i mat) 2. Da8+ - i tan si val si el Rei va a "f7" o a "b7", 3. Dd4 escac i mat. Definitio dels signes: + ... escac x ..... captura de peça (Exemple: Rxa5: El Rei capture la peça que hi ha a la casella "a5", en aquest cas la torre blanca).

LES 4 MOLES

“ELS GEGANTS”

Aprofitant la X edició de la caminada de “Les 4 Moles”, encetem una sèrie per ensenyar-vos racons de les moles. Els Gegants estan a la cara sud de la Mola de Cosme entre la Devesa i el mas de Guarch, mol a prop de la carretera de Morella.

Mes informació de com arribar a la pagina Web de la Colònia.

Foto: Ismael Carbó.

APARTAT DE CORREUS, 25140 - 08080 Barcelona

E-mail: cforc@hotmail.com

www.competic.es/coloniaforcallanocatalana

EXEMPLAR GRATUÏT

BISGARGIS: C/. Bruc, 62, pral., 2^a - 08009 Barcelona

EDITA: Colònia Forcallano-catalana. - REDACCIÓ: Carme Ferrer i Sergi Bordás.

IMPRIMEIX: TORMIQ, S.L. Arts Gràfiques - Major de Sarrià, 139 - 08017 Barcelona
Tel. 93 203 36 98 - Fax 93 203 35 12 - info@tormiq.com